

Ministerieel besluit tot bescherming als monument van de modernistische woning IJzerlaan 42 in Diksmuide

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011, 9 september 2011 en 14 oktober 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 5 juni 2013 tot vaststelling van een ontwerp van lijst van de als monument te beschermen modernistische woning IJzerlaan 42 in Diksmuide;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed en gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 8 mei 2014,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 11 mei 2012:

Wegens de historische en de sociaal-culturele waarde als monument:

De modernistische woning, gelegen in

Diksmuide, IJzerlaan 42

bekend ten kadaster:

Diksmuide, 1ste afdeling, sectie D, perceelnummer 721R4

zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde en sociaal-culturele waarde:

Diksmuide - reeds in de herfst van 1914 bijzonder hard beproefd tijdens de IJzerslag - is één van de drie frontsteden waarin bijna geen enkel gebouw de oorlog overleefde. Hierdoor vormt de stad een belangrijke materiële getuige van de Eerste Wereldoorlog, die de frontstreek jarenlang in zijn greep hield ten koste van honderdduizenden levens. De in situ wederopbouw van de stad was na de enorme verwoestingen dan ook niet vanzelfsprekend.

De figuur van bouwheer Jan De Bondt (1884-1962) en diens broer, kunstschilder Karel De Bondt (1888-1973) medeontwerper van het pand, zijn verbonden met de geschiedenis van de Vlaamse beweging. De broers waren betrokken bij de bouw van de Paxpoort bij de IJzertoren, en stonden ook in voor het gedenkteken voor de gebroeders Van Raemdonck in Steenstrate. Het vormt dan ook geen toeval dat het modernistische siermetselwerk in blokverband gelijkenissen vertoont met dat van de nabijgelegen Paxpoort. Evenmin is het zicht op de IJzertoren vanaf de terrassen (achterzijde) en de aansluitende open ruimte van de tuin vreemd aan de Vlaamsgezindheid van de broers De Bondt.

Historische , in casu architectuur-historische waarde:

Het burgerhuis van 1936 aan de IJzerlaan vormt door het boven de buurpanden oprijzende volume onder plat dak en de gevelbreed en -hoog uitkragende erker met vlaggenmast een beeldbepalende modernistische uitzondering in het straat- en stadsbeeld, de inplanting aan de stadsrand is dan ook geen toeval. Het kubistische baksteenmetselwerk van veldovensteen in typerend blokverband contrasteert met de alomtegenwoordige historiserende en regionalistische baksteenbouw, waarmee stadsarchitect Jozef Viérin vijftien jaar eerder het 'middeleeuwse' en pittoreske Diksmuide wou heropbouwen. De achtergevel biedt nog een groter contrast: bezet met een beschilderde modernistische rotsbepoelering roept deze een sobere trappiramide op. Dit kubistisch effect ontstaat door het per verdieping terugwijken van de muren, waardoor bij het woongedeelte telkens een terras aansluit, afgesloten met lage bakstenen muurtjes en buitentrappen.

Grondplan en interieurindeling getuigen van een uitgesproken modernisme: de ruime halfondergrondse garage wordt vertaald in de sokkelvormende begane grond met poort en geklinknagelde metalen voordeur, terwijl de woonfunctie zich op de verdiepingen laat aflezen in de uitkragende erker met grote glaspartijen. Vanuit de erker heeft men een breed frontaal zicht op straat en stad, maar ook een zijdelings zicht vanuit ijzeren patrijspootjes. Over de volledige lengte van de erker bestaat een doorkijk tussen de ruimtes; een groot rechthoekig, metalen raam met deur zorgt voor communicatie tussen

de salons (eerste verdieping). De trappen met onder meer getorste trappaal, bewaarde betegeling en buisleuning, en de schouwen in geglazuurde baksteen sluiten eerder aan bij de art-deco-vormtaal. Eveneens erg merkwaardig zijn kubistisch aandoende keukenkasten uit het interbellum.

Het modernistische pand is illustratief voor de vroege betonbouw. De grote betonnen overspanningen laten zich aan de buitenzijde aflezen in de witgeschilderde aanzet van de erker en de vensterlateien. De omvang van de vierkante betonpijlers in de indrukwekkende, halfondergrondse garageruimte wijst op een vroeg stadium van de betonconstructie, voorafgaand aan het spanbeton. Voertuigen rijden via een schuin vlak binnen, en via een tweede schuin vlak terug buiten aan de achterzijde van de woning.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009, 4 december 2009, 10 juni 2011 en 22 juni 2012 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010, 2 augustus 2011 en 27 juli 2012).

Brussel,

30-06-2014

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS